

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

УДК 330.1; 342.591

Скиба М.В., к.держ.упр., доцент
Київський національний університет
технологій та дизайну

ФІНАНСОВІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Світовими тенденціями економічного розвитку є перехід до постіндустріальної цивілізації на основі здійснення структурно-інноваційних зрушень; формування “нової економіки”, в основу якої покладено людський інтелект, знання, виробництво і використання нових знань; розширення сфери послуг, особливо її інформаційно-технологічної складової [1, с. 44].

Невід’ємною складовою здійснення структурно-інноваційних зрушень в економіці є інноваційне підприємництво. Відповідно до ГКУ діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність є господарською діяльністю. Господарська діяльність, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів та з метою одержання прибутку, є підприємництвом. Необхідно зазначити, що діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій з метою виконання довгострокових науково-технічних програм з тривалими строками окупності витрат і впровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя, згідно з чинним законодавством України, визнається інноваційною. Варто додати, що інвестиціями у сфері господарювання визнаються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту. А формами інвестування інноваційної діяльності (ІД) відповідно до

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

статті 326 ГКУ є: державне (комунальне) інвестування; комерційне інвестування; соціальне інвестування; іноземне інвестування; спільне інвестування. Ст. 17 Закону України «Про інноваційну діяльність» визначає наступні види фінансової підтримки суб'єктів інноваційної діяльності для виконання ними інноваційних проектів: повне безвідсоткове кредитування (на умовах інфляційної індексації) пріоритетних інноваційних проектів; часткове (до 50 %) безвідсоткового кредитування (на умовах інфляційної індексації) за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб'єктів ІД) повної чи часткової компенсації відсотків, сплачених суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів; надання держгарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів; майнового страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків.

Джерелами фінансування ІД є кошти: Держбюджету; місцевих бюджетів; спеціалізованих ІФКУ; суб'єктів ІД; ФЮО; ін. джерела, не заборонені законом. Варто додати, що в Україні основним джерелом фінансування ІД впродовж багатьох років залишаються власні кошти підприємств (частка яких у загальному обсязі фінансування інноваційних робіт становила не менше 60%). Ресурси, залучені на фондовому ринку, є незначними, невеликими залишаються обсяги довгострокових позик комерційних банків, а також фінансування із державного та місцевих бюджетів. Суттєвими обмежуючими чинниками внутрішніх інвестицій є: високі відсоткові ставки, не досконалість фінансової інфраструктури, застарілість фінансових інструментів тощо. Варто зазначити, що зовнішні інвестори є чутливими до міжнародних рейтингів. Зокрема, при прийнятті рішень щодо інвестування беруться до уваги численні міжнародні рейтинги, які оцінюють інвестиційну привабливість України (рейтинги Світового економічного форуму, ЄБА та ін.). Багато нарікань зі сторони інвесторів на високий рівень тіньової економіки, корупційні прояви, низький

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

рівень якості інституцій та ін. Наприклад, про недолугість інституцій свідчить неврегульованість питання правового статусу криптовалют та їх майнінгу в Україні. Так, НБУ надавши роз'яснення щодо криптовалют як «грошового сурогату», попереджає про ризики шахрайства та наголошує, що «криптовалюти» не забезпечені реальною вартістю і не можуть використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки це протирічить нормам українського законодавства [6]. Натомість, депутати ВРУ пропонують легалізувати оборот криптовалют в Україні, наголошуючи, що застосування криптовалюти вплине на ряд позитивних змін, як для економіки країни так і для розвитку НТП (створення та розвиток нового економічного сектору в Україні, залучення багатомільйонних міжнародних інвестиції та ін.). Варто додати, що НКЦПФР виступає проти даних законопроектів (№7183, 7183-1). Щодо кіберполіції, то на її думку криптовалюти потребують легалізації. Парламентський комітеті з питань інформатизації та звязку ВРУ ратує за законодавче розмежування понять «майнінгу» та «криптовалюти».

Збільшити обсяг інвестицій, у тому числі спрямованих в ІД, на думку експертів можливо шляхом поліпшення інституційної інфраструктури. На думку, Д.Я.Максимова подальшій інвестиційно-інноваційній трансформації економіки сприятиме створення інвестиційних платформ, Всеукраїнського агентства страхування інвестицій, загальнодержавної краудфандингової платформи [4].

Загалом необхідною є розробка державної інвестиційно-інноваційної політики [5], реалізація якої забезпечить формування системних умов для розвитку ІД.

Отже, на сьогодні основним джерелом ІД залишаються власні кошти підприємств. Серед основних проблем фінансування ІД варто вказати на нестачу коштів підприємств через невисокий рівень прибутковості підприємств (а у деяких випадках і збитковості підприємств). Низьким є рівень якості управлінського персоналу підприємств та організацій, що потребує наявності

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

сучасних компетенцій у сфері інноваційного, інвестиційного, фінансового менеджменту, а також цифрових компетенцій. А також, не сформованість інноваційних кластерів, галузей, які дадуть швидкий ефект на вкладений капітал; недосконалість інноваційної інфраструктури, несприятливий інвестиційний клімат, корупція тощо. Зменшенню рівня корупції сприятиме впровадження ефективних механізмів її протидії, зокрема, використання новітніх технологій для забезпечення державою доступу до інформації у формі "відкритих даних", проведення заходів із формування світогляду щодо несприйняття корупції та ін. [7]. Убезпеченню від надмірних ризиків при здійсненні платежів та потенційних загроз у розрахункових операціях сприятиме законодавче визначення поняття криптовалюти; підвищення рівня фінансової грамотності населення, формування цифрових компетенцій. Підвищити рівень якості управлінського персоналу підприємств та організацій, сформувати сучасні компетенції у сфері інноваційного, інвестиційного, фінансового менеджменту, а також набути цифрові компетенції можливо шляхом організації підвищення кваліфікації кадрів, організації стажувань, семінарів, тренінгів, конференцій та інших заходів.

Література

1. Скиба М.В. Механізм державного управління структурно інноваційними зрушеннями в економіці України / М.В. Скиба. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. – 204 с.
2. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80/page>
3. Маслов А.О Інформаційна економіка: становлення, структура та теоретичне осмислення: монографія - К.: Аграр Медіа Груп. 2012. - 432 с.

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

4. Карпінський Б.А., Максимів Д.Я., Карпінська О.Б. Фінансово-податковий механізм інвестиційного зростання – Режим доступу: www.sworld.com.ua/simpoz6/44.pdf

5. Касич А.О. Зміст та завдання державної інноваційно-інвестиційної політики України / Касич А.О. // Схід. – 2005. – № 6 (72). – С. 3–9.

6. Про використання в розрахунках віртуальних валют. - Режим доступу: www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=22249610&cat_id=80928

7. Скиба М.В. Вплив держави на удосконалення інституційного середовища в процесі структурно-інноваційних змін в економіці: теоретичний аспект. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/6_2017/9.pdf

УДК 658

Скиба М.В., к.держ.упр., доцент
Рогожук С.С., студент
Київський національний університет
технологій та дизайну

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

Україна обрала шлях європейської інтеграції, що поряд з можливостями формує й низку викликів. Так, інтеграція України в європейську транспортну мережу призводить до загострення конкурентної боротьби не тільки між різними видами транспорту, а й між окремими підприємствами як на європейському ринку так і на національному, що у свою чергу обумовлює потребу у переході на європейські стандарти, відповідність продуктів та послуг європейським нормам, дотримання європейських правил, інструкцій, положень